

вують у хмарних сервісах на кшталт Google Docs, де одразу багато користувачів можуть мати доступ до документа та коригувати його. Робота може тривати досить довго: на 2 млн слів в Baldur`s Gate у перекладачів пішло два роки. У той же час, ігри, де тексту менше, перекладаються значно швидше. Переклад Metro 2033 тривав усього місяць, два тижні – редагування і ще два тижні – озвучення.

Наостанок, варто взяти до уваги опитування, яке проводили на одному з чемпіонатів по DotA 2 в Києві, а саме чи користуються вони українським інтерфейсом. Виявилось, що більшість навіть не здогадувались про його існування, а як дізнались – вирішили спробувати. Адже бути патріотами можна і під час гри.

Література

1. Карпенко О. Граймо українською: як відомі ігри локалізують для України. URL: <https://ain.ua/2017/02/28/ukrainska-lokalizaciya-ihor/> (дата звернення: 30.03.2019).

2. Шлякбитраф. Локалізаційна спілка. URL: <http://sbt.localization.com.ua/pro-nas/> (дата звернення: 30.03.2019).

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПИСУ: ІНТЕРВОКАЛЬНИЙ J

Хоронжук Т.

Львівський національний університет ім. І. Франка

Кафедра української мови ім. проф. І. Ковалика

tanya.horonzhuk@gmail.com

Науковий керівник – ***Добосевич У. Б.***, к. ф. н., доц., доцент кафедри української мови ім. проф. І. Ковалика.

Найважливішою передумовою самоусвідомлення нації, окрім спільної історії та спільного бачення свого майбутнього, є одна мова, яка об'єднує цю націю. Вагомою запорукою творення та збереження державності є не тільки визнання та утвердження національної мови на законодавчому рівні, але й унормування єдиної вичерпної системи цієї мови - правопису, який би максимально віддзеркалював живе мовлення народу, відповідав потребам часу та водночас акумулював в собі віковічні мовні традиції.

В епоху великих змін та потрясінь саме мова, а відтак і її правопис, є ледь не основними факторами національного самоствердження, які водночас є викликами сьогодення та запорукою успішного майбутнього. Сучасний український правопис, попри хвилю активного обговорення 2018 року, на жаль, поки не здатен відповідати вимогам часу та державності, причиною чого є засилля та тяглість у ньому радянських традицій, а також невмотивованість суспільства щось кардинально міняти в орфографічній системі.

Одним із прикладів сьогочасного продовження радянських тенденцій в українській орфографії є правопис слів іншомовного походження, а серед них – написання слів з інтервокальним *j*, який радянська система викинула з української орфографії у процесі тотальної росіянізації 30-х років минулого століття.

Таку ж тенденцію транслює і чинна редакція українського правопису, де «і пишеться після приголосного перед голосним, є та й: *артеріальний, геніальний, діалектика, індустріалізація, матеріал, соціалізм, фіалка; аудієнція, гієна, клієнт, пієтет* [...]», але поруч із цим залишається правило про написання *ia* в кінці слова через *ia*: *артєрія, індустрія, історія, хімія; Апулія, Греція, Дієго-Гарсія, Мурсія*. [6, с. 120]

Збереження подібних правил, які намагаються унормувати те, що не властиве мові, стає на заваді репродукції внутрішніх мовних законів, а саме – її милозвучності, адже українська мова належить до консонантного типу мов, якій у жодному випадку не притаманне зіяння голосних у межах однієї морфеми.

Саме тому важливим джерелом дослідження є різні редакції українського правопису ХХ ст., а саме 1921р., 1928 р., 1933 р., 1946 р., 1960 р., 1993 р. та 1999 р., які допомагають прослідкувати хронологію змін у правописній системі української мови та зробити певні висновки стосовно сучасних українських орфографічних норм.

У «Найголовніших правилах українського правопису» 1921 року зафіксовано: «В чужих словах пишемо **-ia, -ie**, а не *-ia, -ie*: *матеріал, геніальний, спеціальний, фіалка, варіант, діявол, діякон, пієтизм, гієна*». [3, с. 23]. Такої ж позиції дотримувався і Харківський правопис 1928 року. Однак на хвилях тотальної росіянізації та сприяння штучному зближенню української мови з російською український правопис 1933 року радикально перекреслює усі здобутки української орфографії, зазначаючи, що у словах *матеріал, соціалізм, діалектика, аудієнція, артеріальний, геніальний, пієтет, клієнт* «завсігди пишеться **ia, ie, iy, ea**, крім позиції в кінці слова, як-от: *Азія, артерія, премія, партія, індустрія, ідея*». [7, с. 61].

Наступні правописи все ж не так радикально, проте дотримувалися тієї ж ідейної лінії, яку накреслили партійці 30-х років: у словах *аудієнція, пістет, клієнт* таки повернули інтервокальний *ј*, інші «новотвори» радянської ідеології і досі присутні в українському правописі.

Для більш ґрунтовного аналізу **джерелами дослідження** також є твори українських письменників XIX – поч. XX ст. та періодика 20-30 рр. минулого століття Наддніпрянської та Західної України, яка не тільки екземплізує живе мовлення у дорадянський та вже радянський період, але й дослівно відтворює суспільно-політичну картину того часу, де з одного боку кордону намагалися розвіяти радянські міфи, а з іншого – тотальна пропаганда поволі переростала у геноцид українського народу, а згодом – і в лінгвоцид української мови.

Наприклад, у Західній Україні писали так (орфографія оригіналу повністю збережена): *«Совітські газети закликають «охороняти соціалістичну власність, як зіницю ока», а водночас читаємо там безупинно, як «соціалістичну власність» розкрадають самі такі червоні «правителі»»* (Вісті. Суспільно-політичний тижневик, 23 серпня 1934 року). *«Наради проходили під знаком коліноприклонних заяв і похвал «геніальному» Сталіну. Ніякої дискусії. Все ухвалювали одноголосно, бо ж і годі уявити собі будьяку опозицію у наказному парламенті. Зрештою – це ж діється у «найдемократичніший» державі»* (Голос. Тижневик. 31 липня 1938 року).

Водночас у підрадянській Україні маємо таке: *«Тоді, коли в Радянською Союзі кооперація є вільне й могутнє знаряддя для будови соціалізму, в капіталістичних країнах кооперація захопила буржуазія і використовує її для визиску трудящих»* (Селянка України. Двохтижневий журнал Центрального відділу робітниць і селянок Комуністичної партії(б) України. 25 червня 1928 року). *«Треба негайно всією бідняцько-середняцькою громадою натиснути на глитайську зграю, що перешкоджає соціалістичній перебудові села, оновити актив, що захищає куркульські інтереси»* (Радянська нива. Пересувна газета-листівка. Село Бирюки Київської області, 1 лютого 1930 року).

Допоміжним для дослідження є зіставлення української та інших європейських (в тому числі слов'янських) мов задля кращого унаочнення правомірності повернення інтервокального *ј* до української орфографії, а також моніторинг тих сучасних українських ЗМІ, яким, попри встановлену правописну норму, притаманна така мовна практика і які таким чином пропагують повернення інтервокального *ј* на прикладі використання його у своїх матеріалах.

Відштовхуючись від української живої мовної традиції, яка була перервана 1933 року та опираючись на консонантний тип нашої мови, розуміємо, що корекція § 90 Українського правопису більш ніж життєво необхідна.

Інтервокальне *j* слід вживати тоді, коли у спільнокоренових словах маємо опорне *j* (*матерія* – *матеріальний*, *геній* – *геніяльний*), у тих випадках, коли йотація відбувається у мові-джерелі (*спеціально* (пол.)), та тоді, коли маємо *-ia-* у словах іншомовного походження (*соціальний* – *лат. socialis*).

Подібні орфографічні зміни раз і назавжди унормували б один із розділів чинної редакції українського правопису та стали б рушійною силою у декомунізації, а відтак і деросіянізації мови, яка вже ледь не століття несе на собі тавро комуністично-тоталітарної системи.

Література

1. День кооперації – свято єднання трудящих // Селянка України. Двохтижневий журнал Центрального відділу робітниць і селянок Комуністичної партії(б) України. 1928. №12.
2. З куркулями панькатися не будемо // Радянська нива. Пересувна газета-листічка. – Бирюки, 1930. №7.
3. Найголовніші правила українського правопису. Київ, 1921.
4. Парламент Сталина радить. // Голос. Тижневик. Львів, 1938. Рік ІІ. Ч.24-25.
5. Соціалістична власність. // Вісті. Суспільно-політичний тижневик. Львів, 1934. Вип.30.
6. Український правопис. Київ, 2015.
7. Український правопис. Харків, 1933.

ПОНЯТТЯ «ГЕНДЕРЛЕКТ» У МОВОЗНАВСТВІ

Череватко А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Кафедра української мови
anyashapoval1602@gmail.com

Науковий керівник – **Корольова В. В.**, д. ф. н., професор кафедри української мови Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Поняття «гендерлект» (подібно до «діалект», «соціолект», «ідіолект») введено до соціальної філософії нещодавно. Утім, на сьогодні